



Božice

Kraj: Jihomoravský

Správní obvod: Znojmo

Nadmořská výška: 227 m n. m.

Počet obyvatel: 1 530

Adresa URL: www.bozice.cz

Okres: Znojmo

GPS souřadnice: 48.836868N, 16.288754E

První pís. zmínka: 1225 (799 let)

PSČ: 671 64

Historie obce Božice

První zpráva o Božicích se objevuje r. 1225, kdy jsou Božice uvedeny mezi šesti vesnicemi, jejichž desátky byly určeny nově vysvěcenému farnímu kostelu v Křídlovicích.

Božic se rovněž dotýkaly spory o příjmy z některých klášterních vesnic. 28.6.1279 byl ve Znojmě urovnán spor mezi kněžickým proboštem Vojslavem a Zdeslavou, dcerou Hartleba z Dubna a vdovou po Markvartu Dlouhém, jehož první manželka Adléta odkázala Božice kostelu kněžickému. Touto smírnou dohodou byly Božice přisouzeny kostelu v Kněžisích. Opis této listiny se nachází v archivu želivského kláštera. Smírně byl rovněž urovnán spor mezi proboštem ženského premonstrátského kláštera v Dolních Kounicích Jarlochem a opatem premonstrátského kláštera v Želivi Tylmanem o desátky z několika vsí, mj. i z Božic. Originál této listiny se nachází v archivu želivského kláštera. Z této listiny se též dozvídáme, že Božice byly v té době majetkem kounického kláštera.

Časem však celá ves přešla na klášter želivský. V r. 1380 ji moravský markrabě Jošt klášteru násilím odňal, ale na rozkaz římské kurie ji opět r. 1394 vrátil.

Kvůli neoprávněnému užívání klášterního rybníka v Božicích se dostal v r. 1481 želivský opat Václav do sporu s novým majitelem Křídlovic Štěpánem Einzingarem.

V r. 1493 (podle jiných pramenů 1486) přenechal želivský opat Petr (u Peřinky jmenován Benedikt) Božice bratrům Benešovi (Benediktovi) a Ludvíkovi Vajtmilnarovým z Vajtmile a na Žerotických výměnou za ves Mikulovice.

V r. 1497, 1536 a 1567 byla potvrzena příslušnost Božic k hrdebnímu soudu do Vrbovce, od kterého nemohlo být apelováno, tj. nedalo se proti rozsudku odvolat. Soud se scházel každoročně o sv. Jiří a "rozhodoval o životě a smrti". Soudní řád měl 69 článků. Dá se říci, že v této době si Božice držely poměrně značnou samostatnost.

Vajtmilnarové byli koncem 15. a poč. 16. stol. též majiteli hrušovanského statku, se kterým sloučili i Božice. Roku 1526 prodal potom Šebastián z Vajtmile Božice jako příslušenství Hrušovan Janovi z Pernštejna. Součástí Hrušovan byly až do r. 1561, kdy je Vratislav z Pernštejna prodal s celým panstvím Janovi staršímu ze Žerotína.

V r. 1590 vlastnil svobodný dvůr v Božicích Melichar Košvic z Košvic. V průběhu 17. stol. přešly Božice z hrušovanského kjaroslavického panství. S Jaroslavickými je 1.11.1691 prodal Adolf hrabě z Althanu i s příslušnou pustou vsí Petrovicemi svému bratru Michalu Janovi z Althanu. Další osudy Božic jsou poté shodné s historií Jaroslavice až do vzniku republiky v r. 1918.

K r. 1697 se uvádí na jaroslavickém panství v Božicích 13 tzv. třičtvrtě lánů a 7 půllánů (paradoxní na tomto údaji je shoda s údaji o Č.K řídlovicích!?)



Tento - dle mého názoru - mylný doklad je nepříliš důvěryhodný, když máme k dispozici zápis z r.1751, ve kterém jsou Božice uvedeny jako pustá ves. Název Pustice pak zůstal v povědomí okolních obyvatel i v následujícím období. Dá se předpokládat, že již po třicetileté válce zde došlo k

výraznému úbytku obyvatelstva (podobně jako v okolních obcích), a že není příliš pravděpodobné, aby zrovna v Božicích tomu bylo výrazně jinak.

V rakouském státním archivu se nalézá katastrální mapa Božic z r.1824, jejímž autorem byl ppor. baron von Waldstätter, a v ní je rovněž zaznamenáno, že v této době měly Božice 116 domů a 56 stájí, takže zde bylo možno pohodlně umístit 100 mužů pěchoty a 102 koní.

Panský dům (dnešní zdravotní středisko) byl jako sídlo panství pro božický dvůr a dvůr Hoja postaven v r.1834 v areálu dvora v Božicích.

V téže době byla postavena i velká sýpka a hostinec U Dubů (podle dřívějšího majitele též Wolloner, dnes již neexistující). V r. 1837 patřil k Božicím ovčín, 1 palírna a 1 hostinec.

Jaroslavické panství vstoupili v průběhu 18. a 19. stol. postupně Althanové, hrabě Meraviglia-Crivelli (r.1790), Petr svobodný šlechtic Braun (1803), hrabě Pallavicini-Centurioni (1812). V r.1835 koupil celé panství Vilém hrabě Hompesch-Bollheim (zemřel r.1867). Po něm je zdědil Ferdinand hrabě Hompesch-Bollheim (zemřel v r.1897), Pius hrabě Hompesch-Bollheim a v r.1919 se majitelem stal Vilém říšský hrabě ze Spee.

Do r.1867 byly Božice místní částí obce České Křídlovice. V následujícím období patřily k vyspělým zemědělským obcím s rozvinutým vinařstvím. Impulsem pro větší rozvoj bylo zcela nepochybně zřízení železniční stanice Božice - Jaroslavice v r.1871 i otevření poštovní a telegrafní stanice v Božicích v r.1885. Dověšením úsilí o výraznější osamostatnění se bylo zřízení vlastní školy v Božicích r.1893 (jedná se o budovu dnešní Lmateřské školy). Důležité pro obec bylo i to, že zde i nadále sídlila správa panského dvora.

Součástí Božic byl i dvůr Hoja (Hojahof) se čtyřmi domy a výměrou 476 ha, jež v 19. stol. sloužil jako velká ovčárna, dále Rybnický mlýn v údolí Příčnického potoka (tehdy nazývaného Petrovický potok) a též polní trať zvaná Křížkovická pustina, v místech zaniklé vsi Křížkovice (severně od obce).

Dále měl v Božicích své sídlo Lesní revír (1911), záložna (od r.1894) a v r.1914 založené Mlékárenské družstvo. V božickém katastru se nacházely ve velkém množství i tzv. lochy neboli sklepy vyhloubené v písečném kameni. Dále též předpokládat, že zmíněné lochy byly výsledkem těžby písku na stavby hospodářských budov nebo i obytných stavení a druhotně posloužily jako sklepy. V novější době se název lochy již neužíval.

ŽIVOT V NAŠICH OBCÍCH ZA PRVNÍ REPUBLIKY

Většina údajů vztahujících se k této době je zpracována v jednotlivých samostatných oddílech. Zde proto uvádíme pouze několik základních faktů.

Obec se od konce 20. let a v průběhu 30. let rozrůstala. Na východě to byla česká kolonie, najihu počínaje českou menšinovou školou a domem rodiny Havelkovy a Popelovy, přes domy u Rybnického mlýna v údolí Lásky po nové domy a objekty u nádraží, např. druhý hostinec naproti nádražní budově. V samotné obci bylo do r.1932 postaveno 11 nových domů v areálu bývalého panského dvora a několik moderních vil.

Vila rodiny Spandlov byla postavena v r.1931-1932 směrem ke Kolonii. Hans Spandl, božický rodák, působil jako policejní inspektor ve Vídni a do Božic se vrátil v r.1933 po odchodu do výslužby. Schneiderova vila byla postavena v r.1930 u mlýna a Zellnerova vila v r.1932 vedle strže na hranicích mezi Božicemi a Křídlovicemi. Góldnerova vila (Tulipánka) je staršího data a tzv. prelátova vila (část již neexistuje) rovněž.

V obcích byla řada živností, ale obce si zachovávaly nadále výrazně zemědělský charakter.

